

**Załącznik nr 3 do SWZ - Opis przedmiotu zamówienia
zasady prowadzenia wypasu zwierząt gospodarskich i odbioru prac**

Przetarg Nieograniczony: „Wypas zwierząt gospodarskich w obszarach Natura 2000 Kwiatówka, Wały, Sterczów Ścianka, Opalonki, Biała Góra, Dąbie w ramach projektu „Razem dla natury – ochrona gatunków i siedlisk na terenach cennych przyrodniczo”

1. Warunki ogólne:

1. Wykonawca zobowiązany jest do posiadania własnego stada złożonego z liczby bydła domowego, kóz i owiec, wskazanych w konkretnym wariantcie wybranym przez wykonawcę z pośród dopuszczonych do stosowania dla wybranej części/pakietu, szczegółowe informacje dotyczące struktury dla konkretnego wariantu znajdują się w następujących załącznikach do SWZ:

- **Część/Pakiet 1 – Obszar Natura 2000 Kwiatówka dopuszczone 4 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.1.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.1.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 3** - Załącznik nr 4.1.3 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 4** - Załącznik nr 4.1.4 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
- **Część/Pakiet 2 – Obszar Natura 2000 Biała Góra dopuszczone 2 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.2.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 2
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.2.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 2
- **Część/Pakiet 3 – Obszary Natura 2000 Dąbie, Wały, Sterczów-Ścianka, Opalonki dopuszczone 2 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.3.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 3
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.3.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 3

2. Rasy zwierząt dopuszczone do wypasu:

a) owce:

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Wszystkie gatunki rodzime mieszańce i gatunki nierodzone (w uzgodnieniu z Zamawiającym). Jednakże preferowanymi rasami owiec są: olkuska, wrzosówka, świniarka, czarnogłówka.

b) kozy:

- rasa nie mięsna

c) bydło domowe

- Wszystkie gatunki rodzime, mieszańce i gatunki nierodzone (w uzgodnieniu z Zamawiającym).

3. Okres prowadzenia wypasu (liczba dni wypasowych), dla każdej grupy zwierząt w danym miesiącu wskazany w konkretnym wariancie dopuszczonym do stosowania dla wybranej części/pakietu, znajduje się w następujących załącznikach do SWZ:

- **Część/Pakiet 1 – Obszar Natura 2000 Kwiatówka dopuszczone 4 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.1.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.1.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 3** - Załącznik nr 4.1.3 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 4** - Załącznik nr 4.1.4 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
- **Część/Pakiet 2 – Obszar Natura 2000 Biała Góra dopuszczone 2 warianty struktury stada::**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.2.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 2
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.2.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 2
- **Część/Pakiet 3 – Obszary Natura 2000 Dąbie, Wały, Sterczów-Ścianka, Opalonki dopuszczone 2 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.3.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 3
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.3.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 3

2. Zasady prowadzenia wypasu zwierząt gospodarskich (bydła domowego, owiec i kóz)

2.1. Parametry pomieszczenia, w którym będą przewożone zwierzęta (w przypadku konieczności dowozu zwierząt na powierzchnię wypasanego obszaru).

1. odpowiednio wytrzymała bezpoślizgowa podłoga,

2. na podłodze ściółka pochłaniająca odchody (każdorazowe sprzątanie odchodów po dowiezieniu zwierząt na miejsce),
3. przestrzeń i wysokość odpowiednia do wielkości przewożonego stada zapewniająca swobodę ruchu podczas transportu,
4. zapewniona wentylacja pomieszczenia,
5. wyposażenie w zabezpieczenia uniemożliwiające ucieczkę zwierząt z pojazdu,
6. brak ostrych kantów i wystających elementów mogących ranić zwierzęta podczas transportu, wyładunku i załadunku zwierząt,
7. odpowiedni kąt nachylenia pomostu załadunkowego, zapewniający swobodne wejście i zejście zwierząt z pojazdu.

2.2 Sposób prowadzenia wypasu

1. Terminy prowadzenia wypasu (okresy wypasu/liczba dni wypasowych), powierzchnia wypasu działania oraz liczba zwierząt (bydła domowego, owiec i kóz) na poszczególnych obszarach została określona w następujących Załącznikach do SWZ dla wybranych wariantów:

- **Część/Pakiet 1 – Obszar Natura 2000 Kwiatówka dopuszczone 4 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.1.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.1.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 3** - Załącznik nr 4.1.3 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
  - **Wariant 4** - Załącznik nr 4.1.4 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 1
- **Część/Pakiet 2 – Obszar Natura 2000 Biała Góra dopuszczone 2 warianty struktury stada::**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.2.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 2
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.2.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 2
- **Część/Pakiet 3 – Obszary Natura 2000 Dąbie, Wały, Sterczów-Ścianka, Opalonki dopuszczone 2 warianty struktury stada:**
  - **Wariant 1** - Załącznik nr 4.3.1 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 3
  - **Wariant 2** - Załącznik nr 4.3.2 do SWZ Plan wypasu 2024-2028 część 3

Zamawiający dopuszcza zmianę struktury stada pod kątem rodzaju wypasanej zwierzyny oraz jej ilość (zwiększenie lub zmniejszenie stada), na każdym etapie prowadzenia wypasu na wniosek wykonawcy oraz własny pod następującymi warunkami:

- Jeżeli jest zagrożony dobrostan zwierząt,
- Zagrożony jest przedmiot ochronny na rzecz którego prowadzone są zabiegi ochronny czynnej,
- Rodzaj zwierząt jest zgodny ze wskazanym przez wykonawcę w załączniku nr 1 do SWZ Formularz ofertowy, wariantcie dla wybranej części/pakietu.
- Obsada nie przekracza 0,40 DJP/HA, zgodnie z przyjętym kalkulatorem znajdującym się w załączniku nr 4.4 do SWZ kalkulator planu wypasu 2024-2028.

Ustalenia dot. struktury stada będą przekazywane Wykonawcy w formie ustnej lub pisemnej. W przypadku zwiększenia lub zmniejszenia liczby wypasanych zwierząt modyfikacji ulegnie liczba dni wypasu, która zostanie wyliczona w oparciu o kalkulator znajdujący się w załączniku nr 4.4 do SWZ kalkulator planu wypasu 2024-2028.

2. **UWAGA:** Wszelkie koszty związane z utrzymaniem dodatkowych zwierząt (w stosunku do liczby zwierząt określonej w pkt. 2 podpunkcie 2.2.1 niniejszego opisu przedmiotu zamówienia) ponosi Wykonawca.
3. Zamawiający zastrzega sobie prawo modyfikacji liczby dni wypasu (tj. zwiększenia/zmniejszenia) w poszczególnych miesiącach - przy zachowaniu maksymalnego odchylenia 45% w stosunku do łącznej liczby dni wypasu w danym sezonie (roku). Ustalenia takie będą przekazywane Wykonawcy w formie ustnej lub pisemnej. Niniejsze zmiany nie będą wpływały na wysokość wynagrodzenia za wykonaną usługę wynikającego z zawartej umowy.
4. Powierzchnie wypasu są wskazane w następujących załącznikach do SWZ:
  - **Część/Pakiet 1 – Obszar Natura 2000 Kwiatówka:**
    - Załącznik nr 2.1 do SWZ Mapa Obszaru wypasu część 1
  - **Część/Pakiet 2 – Obszar Natura 2000 Biała Góra:**
    - Załącznik nr 2.2 do SWZ Mapa Obszaru wypasu część 2
  - **Część/Pakiet 3 – Obszary Natura 2000 Dąbie, Wały, Sterczów-Ścianka, Opalonki:**
    - Załącznik nr 2.3 do SWZ Mapa Obszaru wypasu część 3
    - Załącznik nr 2.3.1 do SWZ Mapa Obszaru wypasu Dąbie
    - Załącznik nr 2.3.2 do SWZ Mapa Obszaru wypasu Opalonki
    - Załącznik nr 2.3.3 do SWZ Mapa Obszaru wypasu Sterczów-Ścianka
    - Załącznik nr 2.3.4 do SWZ Mapa Obszaru wypasu Wały

5. Zamawiający zastrzega sobie możliwość rotacyjność wypasu pomiędzy powierzchniami (w ramach pakietu/części), które mogą być wydzielone z całkowitej powierzchni przeznaczonej na wypas, rotacja pomiędzy powierzchniami będzie odbywała się w ustalonych z wykonawcą na powierzchni cyklach w celu zapobiegnięcia nierównomiernemu zgryzaniu.
6. Dla części/pakietu 1 Wypas ma charakter całodobowy - zwierzęta powinny przebywać 24 godziny w granicach powierzchni wypasowej. Aktywny wypas (zgryzanie roślinności) powinien trwać min. 8 godzin. W celu zapewnienia jak najlepszego efektu wypasu, zwierzęta nie powinny być dokarmiane, chyba, że zagrożony jest ich dobrostan. Wykonawca na własny koszt zapewnia zwierzętom stały dostęp do wody przez cały okres wypasu poprzez dostarczanie jej do poidel.
7. Dla części/pakietu 2 i 3 zwierzęta mogą być:
  - dowożone na powierzchnie wypasową codziennie zgodnie z harmonogramem,
  - dopuszczany jest wypas całodobowy z koszarowaniem poza powierzchnią wypasową w miejscu ustalonym z zamawiającym.
  - Aktywny wypas (zgryzanie roślinności) powinien trwać min. 8 godzin. W celu zapewnienia jak najlepszego efektu wypasu, zwierzęta nie powinny być dokarmiane. Wykonawca na własny koszt zapewnia zwierzętom stały dostęp do wody przez cały okres wypasu poprzez dostarczanie jej do poidel.
8. Wykonawca powinien ograniczyć do minimum czas transportu zwierząt.
9. Wykonawca zobowiązany jest do zainstalowania ogrodzenia w terenie (przed rozpoczęciem wypasu) oraz do zapewnienia prawidłowego działania urządzenia, tj. utrzymania odpowiedniego napięcia prądu, przez cały okres trwania umowy. Na prośbę Wykonawcy Zamawiający, wskaże w terenie dokładne granice powierzchni wypasu i przebieg linii ogrodzenia elektrycznego. Zamawiający dopuszcza brak używania grodzień pod warunkiem posiadania wyszkolonych psy pasterskich przez wykonawcę, które będą sprawowały nadzór nad stadem. Wykonawca korzystający z psów pasterskich ponosi za nie pełną odpowiedzialność.
10. Wykonawca zobowiązany jest do wykonania na własny koszt wszelkich czynności, związanych z naprawą ogrodzenia (uzupełnieniem ewentualnych braków) lub jego gruntownym montażem (w przypadku zmiany granic powierzchni wypasu w stosunku do poprzednich lat).
11. Wykonawca, jeśli stado znajduje się na powierzchni wypasowej przez 24h, powinien przebywać całą dobę ze stadem.
12. Wykonawca ma obowiązek zapewnić opiekę nad stadem na powierzchni wypasu.

13. Wykonawca jest zobowiązany do usuwania/zbioru z powierzchni wypasu:

- odpadów (śmieci), które zagrażają zdrowiu i życiu zwierząt. Zebrane śmieci należy przekazać zamawiającemu celem ich transportu i utylizacji.
- roślinności zielnej i zdrewniałej pod linią ogrodzenia elektrycznego (tzw. pastucha elektrycznego), na szerokości zapewniającej prawidłowe działanie urządzenia (odpowiednie napięcie prądu);
- roślinności zielnej i zdrewniałej porastającej granice działek, pobocza dróg dojazdowych, znajdującej się w granicach nieruchomości gruntowych objętych zgodą na przeprowadzenie wypasu owiec i kóz. Przedmiotowy zapis dotyczy także sytuacji gdy linia przebiegu ogrodzenia elektrycznego (tzw. pastucha elektrycznego) nie pokrywa się z przebiegiem granicy nieruchomości gruntowej.

14. Wypas na powierzchni wypasowej należy rozpoczynać od części powierzchni pokrytej pędami odroślowymi drzew i krzewów ekspansywnych.

15. Z powierzchni wypasanej należy na bieżąco usuwać niedojady, jednorocznych odrośli, nalotu drzew i krzewów oraz gatunków niepożądanych (inwazyjnych / ekspansywnych) w terminach pokrywających się z okresem wypasowym dla panu wypasu zgodnego z wybranym wariantem struktury stada. Zabieg należy wykonać używając narzędzi ręcznych (kosa, sekator, itp.) lub mechanicznych (kosa spalinowa) wraz z usunięciem biomasy poza obszar wypasu.

16. Z powierzchni wypasowych nie należy usuwać krzewów celowo pozostawionych w ramach poprzednich zabiegów (informacja zostanie ustnie przekazana przez zamawiającego bezpośrednio przed rozpoczęciem wypasu, na powierzchni objętej zabiegiem). Podczas wycinania należy unikać uszkodzania drzew i krzewów celowo pozostawionych oraz ścinania i uszkodzania storczyków oraz innych chronionych gatunków. Stanowiska dzwonecznika wonnego należy zabezpieczyć przed zgryzaniem.

3. Zasady montażu ogrodzenia elektrycznego.

1. Prace będą polegały na montażu/przestawieniu ogrodzenia elektrycznego tzw. „pastucha elektrycznego” w terenie tak, aby docelowo znajdowało się ono po zewnętrznej stronie każdego z obszarów wypasu (szczegóły z przebiegiem ogrodzenia ustalone z wykonawcą przed rozpoczęciem wypasu). Prace będą prowadzone w na terenie leśnym i muraw kserotermicznych.
2. Montaż ogrodzenia elektrycznego musi być wykonany z należytą starannością, z zachowaniem następujących wymogów:
  - słupki ogrodzeniowe powinny być wbijane w grunt na głębokość zgodną z potrzebami technicznymi; w przypadku problemów z wbiciem słupków w grunt, powinny być one

umieszczone w otworach wykonanych za pośrednictwem świdra glebowego (wiertnicy ręcznej lub spalinowej), jednak z zachowaniem wzmożonej ostrożności i dbałości o jak najmniejszą ingerencję w powierzchnię runa. Słupek powinien być stabilnie posadowiony w gruncie; w przypadku stwierdzenia chronionych gatunków roślin w miejscu montażu (wbijania lub wiercenia) należy zmienić miejsce montażu (przesunąć się w linii ogrodzenia), tak aby nie zniszczyć przedmiotowych roślin;

- prace powinny być wykonywane ręcznie;
  - narzędzia dopuszczone do użytku: młot ręczny, łom metalowy, świder glebowy ręczny, świder glebowy elektryczny lub spalinowy (przenoszony ręcznie) – tzw. wiertnica; średnica wiertła jak najmniejsza – dopasowana do średnicy słupków ogrodzeniowych; piła ręczna do drewna, pilarka elektryczna lub spalinowa do drewna, wkrętarka, wiertarka, kosa ręczna lub spalinowa. Wszystkie materiały dostarcza wykonawca.
  - należy zamontować tabliczki ostrzegawcze o treści: „Uwaga – ogrodzenie elektryczne” (lub o treści zbliżonej) na ogrodzeniu elektrycznym w sposób trwały, napisem na zewnątrz ogrodzenia, na całej długości ogrodzenia
3. Za prawidłowe i bezpieczne zamontowanie i użytkowanie ww. ogrodzenia elektrycznego odpowiada Wykonawca.
4. Ogrodzenie po zakończeniu sezonu wypasowego musi zostać zdemonstrowane z powierzchni.

4. Zasady całodobowego pobytu Wykonawcy na powierzchni siedliska

1. Wykonawca zobowiązany jest do przebywania na terenie objętym wypasem przez 24 godziny tzn. zapewni całodobową opiekę i nadzór nad stadem (wypas całodobowy).
2. Wykonawca we własnym zakresie zapewni sobie bazę noclegowo-sanitarną (w tym dostęp do wody oraz urządzeń sanitarnych) zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obowiązkowym jest zainstalowanie przenośnej toalety. Baza powinna być zlokalizowana bezpośrednio przy granicy powierzchni wypasanej, w miejscu najmniej widocznym, okryta siatką maskującą; jednocześnie powinna umożliwiać swobodne obserwacje i kontrolę wypasanego stada. Nie należy zmieniać jej lokalizacji w trakcie trwania wypasu. Zamawiający wskaże miejsce ustawienia bazy. Ponadto Wykonawca zobowiązany jest we własnym zakresie:
  - na bieżąco usuwać wszystkie odpady powstałe w wyniku jego bytowania;
  - zapewnić sobie źródło energii niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania „ogrodzenia elektrycznego”.
3. Wykonawca może posługiwać się kuchenką gazową, nie dopuszcza się rozpalania ogniska i używania ognia otwartego poza miejscami do tego wyznaczonymi.

4. Wykonawca otrzyma zgodę od Zamawiającego na wjazd na teren leśny pojazdem mechanicznym.

5. Opis koszar dla owiec

1. Koszar może być wykonany z drewna lub metalu i spełniać następujące kryteria:
  - a. odległość między szczeblami w przesłach powinna uniemożliwiać przechodzenie zwierząt (zabezpieczać przed ucieczką);
  - b. bramka przesuwana w bok lub do góry - powinna zapewniać swobodne wyjście owiec;
  - c. koszar powinien być wyposażony w lekką plandekę, wygodną w użyciu, zabezpieczającą zwierzęta przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi;
  - d. konstrukcja koszar powinna być solidna i jednocześnie umożliwiać jego demontaż lub przemieszczenie w całości na inną powierzchnię;
  - e. powierzchnia koszar powinna być dostosowana do gatunków i liczby zwierząt tak by zapewnić ich dobrostan.
2. Koszar powinien być usytuowany poza powierzchnią wypasową w pobliżu bazy noclegowej; Zamawiający ustali z wykonawcą miejsce budowy/montażu koszar.

6. Procedura odbioru prac

1. Ocena prawidłowości wykonania zabiegu na wskazanych przez zamawiającego powierzchniach. Prawidłowość i zgodność powierzchni wykonanego zabiegu zostanie stwierdzona poprzez wizji terenowej przeprowadzonej przez zamawiającego wraz z przedstawicielami RDOŚ w Krakowie.
2. Wykonawca powiadamia zamawiającego o zakończeniu prac w sposób skuteczny (pisemny lub ustny) nie później niż 3 dni po zakończeniu wypasu w danym roku kalendarzowym.
3. Zamawiający jest zobligowany w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia zakończenia wypasu w danym roku kalendarzowym przeprowadzić wizję terenową i sporządzić protokół odbioru usługi.
4. Prace zostaną odebrane na podstawie protokołu odbioru usługi, wzór znajduje się w załączniku nr 4 do umowy stanowiącej załącznik nr 12 do SWZ. Protokół zostanie sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron..
5. Podpisany protokołu odbioru usługi, stanowi podstawę do wypłaty wykonawcy wynagrodzenia.

7. Prawidłowość realizacji zamówienia

1. Zamawiający ma prawo kontrolować wykonywanie umowy na każdym etapie jej realizacji, w tym w szczególności Zamawiający ma prawo do niezapowiedzianych inspekcji terenu wypasu oraz budynków inwentarskich, w których przebywają zwierzęta.
2. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej inspekcji Zamawiający stwierdzi nienależyte wykonywanie usługi, Wykonawca zobowiązany będzie do zgodnego z pisemnymi zaleceniami Zamawiającego i w terminie przez niego wskazanym przywrócenia stanu oczekiwanego umową.
3. Niezależnie od inspekcji, o których mowa wyżej, ustala się stałe kontrole wykonywania usługi w okresach wypasu, dla celów weryfikacji faktycznego zakresu wykonanego przez Wykonawcę świadczenia, zgodnie z umową.

